

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 36 (2156)

Reede, 4. detsember 1987

Hind 2 kop.

MUINSUSKAITSENÄDAL 6. – 12. DETSEMBER

12. detsembril 1987. a. kell 11.00 algab Eesti NSV Ametiühingute maja saalis Eesti Muinsuskaitse Seltsi asutamiskongress, mille ettevalmistamiseks on Eesti muinsuskaitse aktivistid liigemale aasta jooksul teinud tõhusat tööd. Viimase kolme kuu jooksul on muinsuskaitse klubide nõukogu istunud koos kaks korda küüs. Lisaks organisatsiooniliste küsimustele on iga kord tähtsaks saanud uute muinsuskaitse klubide esindajatega. Olgu märgitud, et alates 14. oktoobrist on nõukogus registreeritud ka TPI Muinsuskaitse Klubi (TPI MKK)

Viimaste ettevalmistustega seotud küsimuste hulgas otsustati korraldada enne asutamiskongressi alates 6. detsembrist MUINSUSKAITSE NÄDAL. Sellel nädalal toimuvate mitmesuguste huvitavate ürituste kohta on välja antud ulatuslik reklaamplakat. Kava kohaselt toimub ühe keskse üritusena TPI Taidelajate Majas 9. detsembril 1987 EESTI MUINSUSKAITSE SELTSI TULUÕHTU kireva segaeeskavaga, millest saadav tulu läheb muinsuskaitse seltsi arendamiseks (vaata lähemalt allpool!)

TPI MKK juhatus arutab oma koosolekul kongressi ettevalmistamisega seotud küsimusi ja otsustas esitada omalt poolt kongressi delegaadiks soojusenergeetika kateedri dotsendi Leo Oispuu. Ühtlasi arutati ka läbi TPI MKK tegevuskava, mida pakutakse välja oma klubi liikmetele:

- Propageerida muinsuskaitse alast liikumist TPI õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste hulgas vastavalt Eesti Muinsuskaitse Seltsi põhikirja projektile (vt. «Sirp ja Vasar» Nr. 39, 25. sept. 1987);
- Korraldada muinsuskaitse alaseid loenguid aktuaalsetel teemadel, näituse jms., MKK alaste küsimuste propageerimist ajakirjanduse (ka «TP») ja ka teiste massiteabevahendite kaudu;
- Uurida TPI, Tallinna Tehnikumi ja Eesti tehnikaajalugu (eritiapid on andmed kahe maailmasõja vahelisest ja sellele eelnevast perioodist), talletades seejuures ka vanema põlve tehnikainimeste mälestusi. Aidata kaasa tehnikaajalooliste ehitiste korrastamisel ja säilitamisel.
- Eesti teadlaste uurimistööde kogumine ja säilitamine. Eesti tehnika ajaloo varasemal perioodil ilmusid tehnikateadlaste tööd peamiselt artiklitena kodu- ja välismaises perioodikas. Need on vaja leida ja süstematiseerida.

- TPI 50. aastapäeva puhul oli ilmne oma kõrgkooli tunnetamine nii üliõpilaste kui ka vilistlaste hulgas, mis tänaseks, kui pidustused on lõppenud, on kahtlenud jällegi peaaegu mininumini. On vaja, et TPI lõpetajad tunnetaksid, et nad on Eesti ainsa tehnika-kõrgkooli vilistlased ja oma edaspidises inseneritegevuses lähtuksid üllast põhimõttest — kes minevikku ei mäleta, sel pole ka tulevikku.
- Võtta osa inimsõbraliku elukeskkonna säilitamise insenerlike küsimuste lahendamises. Siia võib kuuluda ka fosforiidi kaevandamisega seotud negatiivsete kaasahtuste (vee, puhtuse halvenemine, õhu ja pinnase säästmine) seotud küsimuste selgitamine.

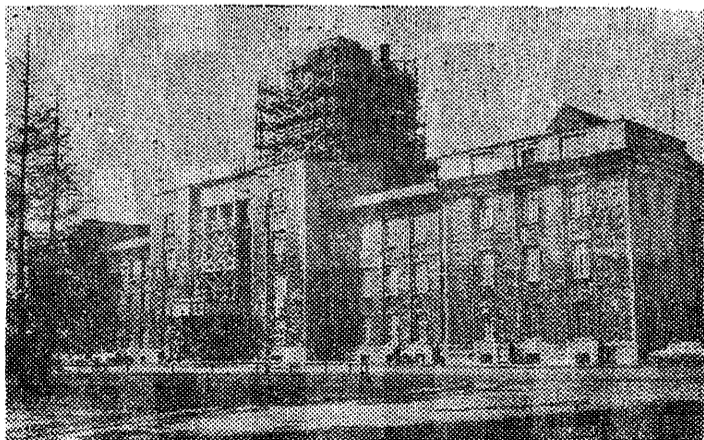
UNO LIIV,
TPI MKK esimees

Viimasel ajal on Eestis järjest rohkem rääkima hakatud «uuest ärkamisajast». Selle üheks väljendajaks on ka viimase aasta jooksul plahvatuslikult levinud muinsuskaitse liikumine. Praktiliselt nullseisust on tegevusse astunud ligi 90 muinsuskaitseklubi üle 3000 liikmega. Käsitäies EKP Keskkomitee moodustatud riikliku organisatsioonikomiteega (esimees Ilmar Moss) on välja töötatud Eesti Muinsuskaitse Seltsi tegevussuunad ja põhikirja. Muinsuskaitse nädala raames toimuvad (peaasjalikult «Kodulinna» majas Tallinna I Kk. õuel) loengud muinsuskaitseprobleemidest ning mõnedest meie ajaloo seni vähe või ühekülgiselt valgustatud etappidest.

Nädala tähtsamad ettevõtmised on:

Esmaspäeval, 7. XII kell 15

«Kodulinna» majas Vello Lõugase loeng Rebala kaitsealast. Kell 18 mängib samas paigas Viljandi linnkapell



Tallinna Tehnikaülikooli peahoone Koplis.

saksa XV—XVII sajandi muusikat.

Teisipäeval, 8. XII kell 17—19

«Kodulinna» majas Mart Sarapuu (Noorte Arhivistide Nõukogu) loeng uutest arhiivandmetest 1924. aasta 1. detsembril ülestõusu kohta. Kell 21 laulab ja tantsib samas rahva muusikaansambel «Sõsarõ».

Kolmapäeval, 9. XII kell 18

Vanalinna Muusikamajas Viljandi 5. Keskkooli noortekoori kontsert. Kell 18 Glehni lossis üks nädala tippüritusi — muinsuskaitse tuluõhtu. Esinevad Anne Adams, «Leigarid», «Kuljus», «Valhalla». Viljandi noortekooriga, Kolga-Jaani kapell jt. Loteril, raamatuoksjon, üllatus.

Neljapäeval, 10. XII kell 17—19

«Kodulinna» majas Eyald Laasi loeng kollektiviseerimisest Eesti NSV-s. Kell 20.30 sarmas kohas kohtumine punkluletaja Tõnu Trubetsky'ga. Kell 18 Vanalinna Muusikamajas TRÜ luuleteater «Valhalla» kavaga Karl Ristikivi loomingust.

Reedel, 11. XII kell 9—11.30

Kinomajas kroonikafilmid ja «Valhalla» draamaetendus «Eesti Kirjanduse Selts». Kell 13—15 «Kodulinna» majas Hannes Valteri loeng sõjategevusest Eestis aastail 1918—1920. Kell 15 laulab samas majas Haini Voolaid. Kell 18 sealsamas Priit Pedajase laulude õhtu.

Kutsume kõiki TPI õppejõude ja tudengeid muinsuskaitse nädala üritustele!

Informatsiooni ka pääsmeist tasulistele üritustele saab telefonil 44 10 87. Jälgige reklaami!

MART LAAR



SELGITAME VÄLJA
TPI PARIMA MÄLUMÄNGURI!

Lõppeval aastal on TPI mälumänguvõistkonnad vabariiklikul tasemel esinenud sageli ja üsnagi edukalt. Möödunud aastavahetusest alates on ka instituudisiseselt mitmed võistkonnad mängud toimunud, kuid selgitamata on veel TPI 1987. aasta individuaalne meister. Et seda pisipuudust kõrvaldada, kuulutavad automaatikateaduskonna üliõpilaste ametiühingu büroo ja mälumänguklubi välja TPI 1987. aasta INDIVIDUAALSED MÄLUMÄNGUMEISTRIVÕISTLUST.

Vabandame TPI lõpetanute ja töötajate ees, sest seekordsest võistlusest ootame osa võtma ainult päevase õppevormi tudengeid. Julgustuseks kõigile võib mainida niipalju, et nn. «professionaalid», TPI I võistkonna liikmed INDREK SALIS, AARE OLANDER, MARGUS METSANURM ja JUHAN TEDER tegutsevad sedakorda kohtunikena.

Küsimusi tuleb esitamisele viiskümneks 1986. a. võitja tiitlit kaitseb tänävu ANDRUS PIHEL (LA-91).

Kuus parimat saavad meeles peetud väärtkirjandusega ja meistrivõistluste tulemustel on aluseks TPI III võistkonna koostamisel osavõtuks ülevabariigilistest mälumängudest. Osa võtmaks on traditsiooniliselt üks rubla ja see läheb mälumänguklubi atribuutika fondi.

Üritustest huvitatuna ootame 14. detsembril kell 18.00 auditooriumis IV-103.

AARE VAALMA,
LA-71

ÜHEST TOREDAST
LAUPÄEVAST

28.-ndal novembril käisid TPI veteranide nõukogu eestvedamisel meie veteranid ja nende lähedased Tartus — «Vanemuise» teatris vaatamas A.-E. Kerge dramatiseeringut «Aeg tulla — aeg minna».

Sõit mugavas autobussis oli hästi organiseeritud (L. Hansalu, K. Vennikas, E. Tihkan). Teatrikülastusest jäi hea mälestus. Ka oli see sõit hea võimalus oma endiste töökaaslastega ja tuttavatega kohtumiseks. Igati kordalainud üritus.

LUHAKOODER,
veteran

ÜHENDUSES ON JÕUD!

Tuleb soovida, et terve vaim oleks terves kehas, on õelnud rooma luuletaja Juvenalis.

Meie Georg Lurich lausus, et geniaalne mõistus viletsas kehas on kui liivale rajatud loss. Õnneks on kehalise vormisoleku idee jälle populaarsemaks muutunud, seda ka meie õppejõudude — teenistujate hulgas.

Kehakarastamisega tegelemiseks instituudi spordibaasid seni kuigipalju võimalusi ei paku. Sportmängude ja võimlemise huvilised on spordihooes mõningaid harjutamisvõimalusi leidnud. Rahvasportlase tasemega vastupidavusafade harustajad on läinud üle täielikule isemajandamisele. See vastab küll aja vaimule, individuaaltööle võiks aga eelistada kooperatiivset vormi. Sellisena pakuksime välja rahvaspordiklubi. Materiaalse aluse idee realiseerimiseks annab hiljutil spordihooes lähedusse kerkinud suusabaas, mille üht ruumi on põhimõtteliselt selleks otstarbeks lubatud.

Klubi oleks:

- * koht, kust alustada jooksu või suusasõitu, hiljem dušš või saun;
- * koht, kust soovi korral leida sobiva ettevalmistusega kaaslast (-i) nendeks ettevõtmisteks;
- * koht, kust leida mitmesugust infot tervisespordi üritustest, samuti kirjandust sellel teemal;
- * koht, kus vahetada muljeid, kogemusi, ideid; saada konsultatsiooni või praktilist abi varustuse hankimisel ja korrastamisel.

Klubi võiks:

- * luua sidet teiste klubidega meil ja piiri taga;
- * teha ühiseid sõite huvitavatele üritustele vabariigis õi väljaspool;
- * korraldada oma spordiüritusi, kohtumisi huvitavate isiksustega, kohvi- ja peoõhtuid jms.

Klubil võiks olla nimi, oma sümbolika, liikmemaks ja palju muud, mida liikmeskond peab võimalikuks ja vajalikuks. Klubi õitsegu demokraatia ja glasnost.

Esitame need ideed järele- ja juurdemõtlemiseks. On kavatsus asutamiskoosolek lähemal ajal kokku kutsuda. Jälgige reklaami!

Mõttekaaslaste nimel:
URMAS MÄND
MEELIS IDEON



ELEKTRIMASINATE KATEEDER 25

ELEKTRIMASINATE-ALASTEST INSENERIÕPPEST

Inseneride ettevalmistamisel elektrimasinate alal on Eestis pikk ajalugu. Juba Tallinna Tehnikumis kuulus elektrotehnika osakonna üliõpilastele loetavate õppeainete hulka elektrimasinate kursus. Aastatel 1923—1936 lõpetanud 88 elektrinsenerist spetsialiseerusid elektrimasinatele ja kaitseksid selleteemalisi lõpuprojekte kaheksasteist inimest.

Sõjajärgsetel aastatel TPI-s ettevalmistatavate tugevvoolu elektrinseneride kolm nooremat kursust jagati 1948. a. pooleks, millest ühele osale anti elektrimasinate ja -aparatuuride suunitlus. Sealjuures said 1951. a. kevadel lõpetanud õpperühma üliõpilased põhjalikuma ettevalmistuse elektrimasinate konstrueerimise ja projekteerimise alal, 1951. a. lõpus ja 1952. a. suvel lõpetanud elektrimasinate ja -aparatuuride eriala inseneridele anti süvaettevalmistus vastavalt elektriaparatuuride ja -ajamite alal.

Vahepeal kuni 1960. aastani TPI elektrimasinate erialal inseneride ette ei valmistatud. Elektrimasinate-alaseid üldteadmisi anti tulevastele tugevvoolu elektrinseneridele selleteemaliste loengutsüklike, projektide ja laboriõppuste abil. Kuid sellelt vundamendilt võrsus hiljem mõnigi elektrimasinate alal edukalt töötav spetsialist.

Üha kasvava vajaduse tõttu elektrimasinate inseneride järele vabariigis avati 1960. a. TPI-s üliõpilastele vastuvõtt erialale «Elektrimasinate ja -aparatuurid», esialgu tööstusettevõtete elektrifitseerimise kateedri baasil (juhataja professor Aleksander Voldek). 1962. a. sügisel, seega 25 aastat tagasi moodustati elektrimasinate kateeder, kes seati vastutama elektrimasinate ja -aparatuuride eriala inseneride ettevalmistamise eest. Kateedrijuhatajana on töötanud dotsent Hans Jänes (1962—1972), dotsent Georg Samolevski (1972—1977), dotsent Alar Kont (1977—1982), dotsent Veiko Siimar (1982—1986) ja alates 1986. a. sügisest taas dotsent Alar Kont. 1972. a. nimetati elektrimasinate kateeder ümber elektrotehnika aluste kateedriks.

1964. a. kevadel lõpetasid esimesed 14 «uue laine» elektrimasinate ja -aparatuuride ala inseneri. Neile kuni 1975. aastani järgnesid igal aastal uued spetsialistid. Kokku sai neid 161. Vastuvõtt erialale katkestati ajutiselt aastateks 1971—1973. Kuni 1974. a. kateedri juures üliõpilaste vastuvõtt taas avati, sai eriala nimetuks «Elektrimasinate». Ajavahemikul 1979—1987 lõpetas TPI 148 elektrimasinate inseneri. Kokku on TPI sõjajärgsel perioodil ellu saatnud 341 inseneri elektrimasinate (ja -aparatuuride) erialal. Sealjuures 1987. a. suvel diplomi saanud 7 insenerile ei paista lähemal ajal lisa tulevat.

Mõistagi ei saa väita, et Eestis vajadus elektrimasinate ala spetsialistide järele on vähenenud. «Volta» — Nõukogude Liidu üks suuremaid asünkroonmootoreid tootvatest te-

KOHTUME JÄLE!

Homme, 5. detsembril toimub elektrimasinate (elektrimasinate ja -aparatuuride) eriala lõpetanute järjekordne kokkutulek, mis on pühendatud elektrotehnika aluste (elektrimasinate) kateedri loomise 25. aastapäevale. Seekord kohtume olukorras, kus selle eriala spetsialistide ettevalmistamine TPI-s on lõpetatud ja kateeder on muutunud mitteprofilerivaks. Vastuvõtt erialale katkestati juba enne uutmise algust ning tänava lõpetas viimane rühm.

Uutmisajal on kõrgkooli ümberkorralduste kohta ilmunud mitmed direktiivotsused, nende hulgas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus «Kõrg- ja keskerihariduse uutmise põhisuunad». Need näevad ette erialade arvu vähendamist ning allesjäävatel erialadel ettevalmistuse parandamist fundamentaalhariduse tugevdamise suunas. Nende dokumentide valguses ei ole elektrimasinate eriala kui energeetikaerialadest kõige spetsiifilisema senisel kujul taasavamine perspektiivne ning vabariigi vajaduste rahuldamiseks selle eriala spetsialistide järele tuleb leida uusi teid. Küsimust on arutatud mitmetest aspektist kateedris ning samuti kevadel REK-i viimasel istungil.

Kõige sobivamaks lahenduseks oleks avada TPI-s elektrijamite (või elektrisüsteemide) erialal veel üks õpperühm, mida õppeplaanis uute eeskirjadega lubatud 15% ulatuses spetsialiseeritaks elektrimasinatealaste põhiprintsiipidele. Sellele rühmale saaks esitada elektrimasinate süvendatud põhikursuse, mikromasinate kursuse ning põhilise osa elektrimasinate projekteerimise ja tootmise tehnoloogia kursustest. Erikursusi võiks vajadust mõõda korraldada täiendõppe korras pärast lõpetamist. Vastav laboratoorne baas ja õppejõud on kateedril olemas.

Kahjuks takistab praegu sellise uue rühma avamist energeetikaerialade traditsiooniliselt madal populaarsus ning sellest tulenevalt teaduskonda vastuvõtut konkursi puudumine. Kuni on raskusi olemasolevate rühmade komplekteerimisega, ei saa veel ühe rühma avamisest tõsiselt rääkida. Aastate vältel on teaduskonnas püütud konkursi parandada erialapropaganda intensiivistamisega, kuid sellel pole olnud arvestatavat tulemust. Konkursis näib kahjuks sõltuvat seni veel lõplikult välja selgitamata erialavälisest teguritest ja seostest. Positiivset efekti võiks loota varasematel aegadel kehtinud korraldust, et sõjaline ettevalmistus vabastab noormehe armeeteenistusest, samuti ministrite ümri taotlustest anda vastavalt vajadusele asutustele ja ettevõtetele erialati, piirkonniti või ametkonniti ajutiselt õigus suunata õppima stipendiaate ilma kaheaastase tööstaažita.

Esialgu jääb elektrimasinate spetsialistide saamise ainsaks ebapiisavaks võimaluseks noorte vennasvabariikidesse õppima suunamine. Koos ettevõtete ja tarvis vastavad plaanilised kohad juurde taotleda.

Seoses eriala sulgemisega ning muudatustega õppeplaanides vastavalt kõrgkooli töö üldistele ümberkorraldustele on kateedri õppekoormus tänava vähenenud 9400 tunnini. Mullu oli koormus veel 1265 tunni võrra suurem. Vastavalt on vähe-

hastest, M. I. Kalinini nim. Tallinna Elektrotehnikatehas, tootmiskoondis «Tööstusaparatuurid» — ainuüksi nemed vajaksid igal aastal täiendavalt tööle 10—15 noort elektrimasinate asjatundjat. Meie lõpetanute töötab praegu põllumajanduses 17%, pedagoogilisel ja teadustööl 16%, konstrueerimise- ja projekteerimisasutustes 11%. Ka nendes valdkondades püsib vajadus elektrimasinate ala noorte asjatundjate pideva juurdevoolu järele. Kuidas probleemi lahendada?

Praegusaja rahvamajanduse nõudeks noortele spetsialistidele näib ühest küljest olevat laialt ulatav üldinsenerlik ettevalmistus («laia profiiliga elektrinsener»). Ent konkreetsel töökohal vajatakse sageli ka sügavalt eriteadmisi kitsamal alal (näiteks «elektrimasinate konstrueerimise spetsialist»). Just kõrgkooli vanematel kursustel loetakse üldinseneriteadmiste laiale vundamendile spetsialistiteadmiste kõrghoone seinad. Paraku on siin tänaseni valdavalt harrastatud madaltehdat hoonestamist — ikka laial rindel ja kõigile ühtmoodi. Alles konkreetselt töökohale asudes selgub noorele spetsialistile, millesse nabi viimistlusega nurgakambrisse oma teadmistehoonet jääb ta tegelikult insenerielus toimetama. Sellest nurgast peab ta juba ise oma insenerioskuste hoonet kohendama ja kõrgemaks ehitama — kui veel suudab ja tahab.

Mis aga oleks, kui juba näiteks III kursuse tudeng teaks

oma tulevast töökohast (võimalikult konkreetselt) ja edaspidises õppetöös saaks ta lisaks üldteadmistele sügavama eriteadmistuse just vajalikus kitsamaas loigus? Seega algaks juba TPI päevil tulevase inseneri süvateadmiste kõrghoone püstitamine, olgu siis kas või individuaalprojekti järgi ja «tüüpprojektiga» võrreldes veidi kallimalt. Selle eest suudaks oma tulevasele inseneritööle ettevõttes või asutuses niisugune spetsialist juba esimestest päevadest praegusega võrreldes olla tunduvalt enam kasulik. Muidugi vaid siis, kui tema oskused leiavad väärilise rakenduse.

Võimalik, et just sellisel viisil võiksid rahulduda ka meie vabariigi tööstuse ja põllumajanduse vajadused elektrimasinate ala inseneride järele. Pärast tugevvoolu elektrinsenerile vajalikke üldkursusi teeksid erikallakuga tudengid alates III kursusest läbi süvaettevalmistuse elektrimasinate alal kogenuid õppejõudude juhendamisel. Kaasneks ka vastava suunitlusega praktikaprogramm. Seejuures peaks diplomaalne praktika reeglina toimuma tulevasele töökohale, seal peaks pärinema ka diplomiprojekti teema. Kõrgkoolis omandatu väljenduseks oleks reaalsele eluvajadustele lahendusi pakkuv diplomiprojekt

nenud ka õppejõudude arv — praegu on kateedris üheksa dotsenti ja viis assistenti. Õppekoormuse sisu on jäänud traditsiooniliseks — kateeder õpetab tugevvooluerialadele elektrimasinate, tugev- ja osaliselt nõrkvooluerialadele elektrotehnika teoreetilisi aluseid ning mitteelektrikutele elektrotehnikat. Õppemetoodilist ja laboratoorset baasi võib kõikide nende õppetööliskude osas lugeda rahuldavaks. Metoodilise külje täiustamisel on kõige kaugemale jõudnud elektrotehnika õppejõud — selles aines on olemas terviklik metoodilise materjalide kompleks, mis koosneb dotsent R. Võrgu ja V. Mägi stiililt ühtlustatud õpikust (ettevalmistamisel kolmas trükk), laboratoorsete tööde juhendist ning metoodilist juhendist kaugõppe üliõpilastele. Elektrotehnika teoreetiliste aluste osas on koostamisel loengukonspekt hajuparameetritega elektriahelate kohta. Elektrimasinate õpetamise taset püüame parandada loengutel kasutamiseks mõeldud joonistevalimiku väljandamisega.

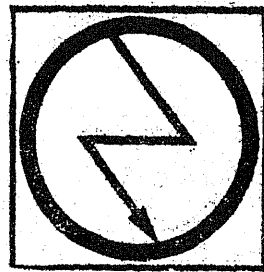
Krooniliseks hädaks kateedris on teaduste doktorite puudumine. Teistest kaugemale on selles suhtes jõudnud dotsendid J. Järvik, V. Mežburd ja V. Keskküla. Esimesena loodame sihile jõudmist J. Järvikult, kes dissertatsiooniga intensiivsemaks tegelemiseks töötab teist aastat vanemteaduri ametikohal. Õppejõudude koosseisu osas teeb muret keskmise vanuse järjekindel kasv. Viimastel aastatel on meie õppejõudude perre lisandunud ainult üks perspektiivne noorema generatsiooni esindaja — dotsent H. Kalda.

Kateedri teadustöö on orienteeritud doktoriperspektiivsete õppejõudude toetamisele ning kulgeb käesoleval ajal neljas valdkonnas. Dotsent J. Järviku uurimisgrupp tegeleb juhitavate ja küllastusreaktorite väljatöötamise ja juurutamisega ning sellega kaasnevate energiakvaliteedi küsimustega. Tähtsaks praktiliseks väljundiks vabariigi tööstusettevõtete tarbeks on reaktiivvõimsuse automaatkompensator REVAR. Väljatöötamisel on efektiivsed uude põhimõttega toiteallikad alalisvoolu kaarreeksulatusahjudele. Dotsent V. Mežburdi uurimisgrupp tegeleb tavapäraselt kulumõõtjate probleemidega. Viimase aja olulisemateks tulemusteks on uute sulametalide kulumõõtjate väljatöötamine reversiivsete MHD-dosaatorite jaoks. Grupile on iseloomulik intensiivne leiutustegevus — käesoleval aastal on juba esitatud 6 autoritunnistuste taotlust ning ettevalmistamisel on veel 3 taotlust. Dotsent V. Keskküla uurimisobjektideks on pöördväljaga MHD-seadmed — krüviloonele kanaliga induktsoompumbad ja mitmesugused induktsoonegistiid pooljuhtmonokristallide (rän, galliumarseniid, germaanium) kasutamise seadmetele. Kõrvuti pöördliikumist andva vahelduvväljaga kasutatakse radiaallikumist mahasuruvat alalisvälja, mis võimaldab tüürida lisandite sisaldust ja jagunemist monokristallis. Dotsent V. Siimar, kes töötab praegu nõukogude spetsialistina Tuneesias, ja allkirjutanu tegelevad silindriliste ja tasapinnaliste vahelduvvoolu lineaarmasinate uurimisega, viimasel ajal mitmesuguste kiirendusseadmete tarbeks. Uudseks momendiks on elektromagnetiliste protsesside uurimine induktsoontüüpi levitatsiooniseadmetes.

Ootame kokkutulekust osavõtjatelt vaiduslusi ning uusi ettepanekuid kateedri ja eriala probleemide paremaks lahendamiseks!

A. KONT,
elektrotehnika aluste kateedri juhataja kt

ELEKTRIMASINATE ERIALAST



— ühtlasi ka värsket inseneri visiitkaardiks tema tulevasele töökohale.

Elektrimasinate inseneridel on tulevikuski oma kindel koht meie rahvamajanduses. TPI elektrotehnika aluste kateeder teeb ka edaspidi kõik meist oleneva, et rahuldada Eesti NSV vajadusi elektriala inseneride järele, kel sügavad teadmised elektrimasinate osas. Ja küllap ka meie vilistlased on ja jäävad TPI ja eriala patriootideks ja viivad noorusliku tarmukusega omandatud teadmiste abil meie ühised eesmärgid ellu.

ALEKSANDER KILK,
1969. a. vilistlane
elektrotehnika aluste
kateeder

Elektrimasinate eriala on TPI-s juba kaks korda avatud ja suletud. Selline praktika ennast spetsialistide ettevalmistamise ja rahvamajanduse huvide seisukohalt ilmselt ei õigusta.

Arvestades, et elektrimasinate valmistamise ja eksploateerimisega on vabariigi seotud mitu tehast («Volta», TET, Raasiku katse- ja remonditehas) ning et nüüdisajal areneb eriti automatiseeritud elektrijam, mille täiturmehanismiks on elektrimasinate, pole otstarbekas loota ainult elektrimasinate spetsialistide sisseveole väljastpoolt vabariiki nende reaalselt eksisteeriva vajaduse katteks.

Kuna TPI-s on tugevate spetsialistidega komplekteeritud elektrijamite eriala, on ilmselt tulevikus otstarbekas osa selle eriala üliõpilasi profileerida viimastel kursustel elektrimasinate erialale.

See on võimalik, kuna TPI-s on ju elektrimasinate eriala materiaalne baas ja eriala spetsialistid olemas.

I. PARTS
1987. a. REK-i esimees

VEEL KORD VIGADEST FÜÜSIKA ÕPETAMISE METOODIKAS

Täienduseks «Tallinna Polütehnikus» nr. 34 (20. nov. 1987) ilmunud artiklile «Lõpmatus minevatest jõujoontest ja üliõpilaste ajude risustamisest» märkigem, et elektrivälja õpetamise puhul piisaks mitte-elektriliste erialade üliõpilaste jaoks plaatkondensatorist. Siia juurde silindrilise (koaksiaalse) ja kerakujulise katetega kondensatorite lisamine ning nende mahtuvuse arvutusvalemite tuleamine on küll liias. Viimati nimetatud erikujuliste katetega kondensatorid kasutavad vaid raadio- ja elektrilised seadmed ja seadagi vähe. Kuid mahtuvuse täpsed arvutusvalemid läheb neilegi vaja äärmiselt harva.

Tekib kahtlemata küsimus, millest on tingitud selline olukord füüsika õpetamisel. Arvan, et kujunenud olukord on tekkinud osalt ka mitteelektriliste teaduskondade õppejõudude ja metoodikakomisjonide mitte eriti tugevatest teadmistest füüsikas terviklikult maailmapildi loomisel ega nõuta nende kõrvaldamist antud eriala füüsikakursusest.

Tahaksin siia juurde lisada veel ühe n.ö. üldnimiliku paralleeli üldhariduskooliga. Sotsioloogiliste uurimuste põhjal pooldab seal liigsete mõistete väljarookimist õppeaineist vaid umbes 1/3 vastava aine õpetajatest. Üks kolmandik on ükskõikne-erapooletu ja üks kolmandik ei leia liigset mõisteteid midagi halba, kuna õpilased unustavad niikuinii enamik õpitust ära. Ometi on kõik õpetajad olnud kunagi ka õpilased ja pidanud õppima ise neidsamu üleliigseid mõisteid. Eeldades üldnimilike omaduste tõenäosuslikku ühtlast jaotumist inimeste vahel, võib juba ette ära arvata võimalikud reageeringud ja ka vastused siintehtavatele ettepanekutele.

Nähtavasti tuleb erinevaid suhtumist mõttetusse tuupimisse pidada mingiks üldnimilikuks negatiivseks omaduseks. Ja selle vastu võitlemiseks on vaja avalikustamist.

E. AUSBRE

VAJAKA ON UUT MOODI MÖTLEMIST JA ÜTLEMIST

See algas siis, kui TPI tudengeid koolitöö algusest sõjaväkke aega teenima kutsuma hakati. Enam ei saanud sõjalise kateedri õppejõud apelleerida oma tavalisele «u nas totšno kak v armii», sest enamus tipikaid teadis, mida sõjavägi tegelikult endast kujutab. Ja seetõttu ei jäänud ka konfliktid tulemata.

Eriti teravaks on kujunenud olukord automaatika teaduskonnas, kus absoluutses enamuses on armees juba käinud noormehed. Probleemi on viimasel ajal tõsiselt arutatud alates teaduskonnaga ning lõpetades rektori ja kõrgharidusministri sm. V. Rajanguga. Põhipretensioonid üliõpilastelt oleks järgmised:

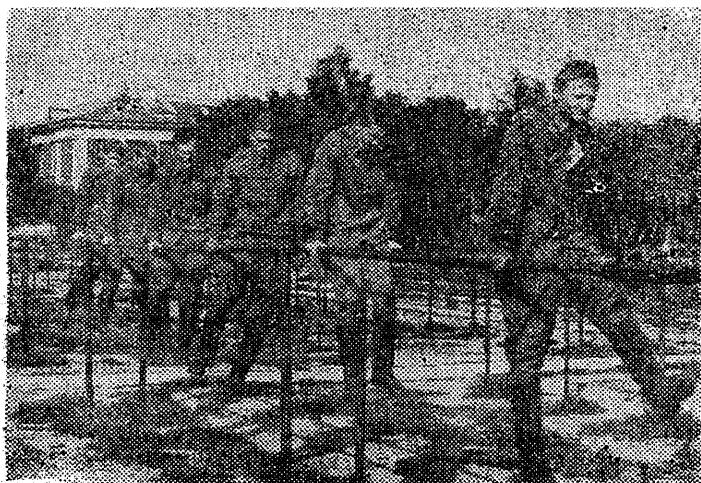
— kateeder ei arvesta, et enamus noormehi on teeninud aega armees. Endiselt jätkuvad niigi armees omandatud riviõppused, määrustike tuupimine. Absoluutselt ei arvestata, et vaja oleks uut õppemethodikat,

— samopodgotovka aeg (mis on õppeplaanis ette nähtud kui kodune töö) on muudetud kohustuslikuks. Politmassovaja vremja jm. analoogsed üritused on tänapäevaks ammugi oma mõtte kaotanud,

— nõuded soengule ja riietusele on tuengitele (paljudel juhtudel ka perekonnanimestele) alandavad.

— õppetöö korraldamine laupäeviti takistab väljaspool Tallinnat elavil tudengeil koduskäimist.

Kõik need probleemid esitati teaduskonna üliõpilaste poolt rektori nimele ning on antud edasi arutamiseks sõjalisele kateedri.



Väljavõte TPI parimate tudengite koostööst TPI rektori Boris Tammega.

H. Priima (LS-71): «Möödunud nädalal lahkus viimasest sõjalise tunnist poole tunnisest politmassovast peaaegu kogu rühm. Kohale jäi neli inimest, kes olid sunnitud 20 minuti jooksul kuulama roppu sõnu selliste sõnadega, mis trükimusta ei kannata. Peaaegu iga kahe sõna järel on selline väljend. Kas tõesti pole jõudu, mis neid korrale kutsuks? Nad on ikkagi kõrgkooli õppejõud.»

A. Kolk (LE-72): «Enne meie sõjaväkke minekut lubasite, et sõjaväe läbinud noormees-tele neljanda kursuse lõpetamise järel sõjaväelaagrit ei korraldata. Asjade praegune seis on aga vastupidine — laager on endiselt õppeplaanis sees.»

Olukord on kehva sõjalise kateeder järele anda ei taha. Tunnistas ju sm. I. Satohhin automaatika teaduskonna nõukogus 10. novembril 1987. aastal, et nõudmised sõjaväe läbitenutele ning seal mitte käinutele on ühed. Ning ehkki armeest tulnud noormeesed käib kateedris õppetöö juba mitmendat aastat, vastab sm. Satohhin ikka veel küsimusele, miks on õppetulemused nii madalad, lühidalt ning selgelt: «Ei oska öelda.»

Ning endiselt, vaadates mõtetist perestroika arengut tähistavat linnakaarti, näeme Filtri teel suurt valget tühja laiku... Kauaks veel?

Toimetusele: Seoses artikli autori sooviga jätkata oma õpinguid TPI-s ilmub artikkel anonüümselt. Soovitame automaatika teaduskonnale ja sõjalisel kateedril veel kord arutada koostöö küsimust.

* * *

Järjejutt TŠEHHI PÄEVIK

KOLMAPÄEV, 5. AUGUST.

Praha šokolaadivabrik, mida meiega külastasime, on Tšehhoslovakkia kuulsamaid.

Ilmselt olime kohale jõudnud pool tundi varem, seepärast tuli värava taga oodata. Lõpuks lasti meid sisse, anti kiitid selga ja juhiti karamelli tsehhi. Ilus valge tsehhi, Lääne seadmed, kirevad klaaskompvekid jooksmas konveierilindil. Igal värvil oma maitse — maasika, vaarika, kirsi, apelsini jne.

Korras allpool tehti täidisega «tupla»-tüüpi šokolaadi. Välimus oli väga isuäratav, täidis meenutas maitset kookospähkli, seetõttu söime neid tublisti rohkem, kui maitse fikseerimiseks hädavajalik.

Järgmises tsehhis valmistati assortiitkompvekke. Tsehhi ja tehnoloogia sarnanesid «Kalevi» omadele, toodangu maitse oli samuti tuttav. Otsisime liköörikomme, kuid neid vist ei teatud.

Tahvelšokolaaditsehhi näidati meile viimasena. Päeva teine pool kulus linnapeal. Öhtul mängisime ühikas taringuid, mida keegi oli kellelegi kinkimiseks ostnud, kuid uudishimust pakendi avanud. Mäletan, et ei vedanud.

NELJAPÄEV, 6. AUGUST.

Kell seitse hommikul kihutasime juba mööda Tšehhi parimat automagistraali, AVTOBAN-i Bro suunas. Brno on Tšehhoslovakkia suurim linn, tähtis kultuuri- ja tööstuskeskus, Lõuna-Moraavia pealinn.

Meie tutvumine algas Brno Keemiatööstuse Aparatide TUI-st. Vastuvõtt oli instituudi direktori tasemel, esindatud olid kõik osakonnad. Kuulunud ära ülevaate instituudi tegevusest ja külastanud kahte laborit, söitsime kesklinna, kus toimus lühike ekskursioon. Jooksime läbi kaks kirikut, Raekoja ja Keskväljaku. Meid lasti vabaks ning kahe tunni pärast jätsime Brno seljataha.

Olomouc on «Euroopa kultuuri tõeline pärl», kirjutab «Sotsialistitšeskaja Tšehhoslovakkija», losside, templite, suure ajaloolise ja kunstiväärtusega ehitiste, heakorrasstatud parkide ja aedade linn. Olomoucis viiakse läbi rahvusvahelisi festivale, näitusi, ka traditsiooniline lillelaul «Flora» toimub Olomoucis.

Meid majutati Olomouci Riikliku Palacheho-nim. Ülikooli ühikatesse.

REEDE, 7. AUGUST.

Olomouci Raekoja kell, nagu Praha omagi, äratab huvi oma haruldase kellamänguga. See käivitub igal täistunnil, meelitades ligi hulganisti pealtvaatajaid.

Kell üheksa hommikul ootasime meiega seal algavat vaatemängu. Üheksa kõlava löögi järel elustusid kipskujud ja hakkasid tasase helina saatel liikuma. Sepad tagusid rauda, töölisi ja kolhoositari meenutavad figuurid ruttasid tööle. Kogu liikumine kestis paar minutit, seejärel lakkas äkitselt. Pealtvaatajad hajusid. Meie läksime Olomouci ülikooli reaalteaduskonda vastuvõtule.

Prodekaan ja sekretär juba ootasid. Istusime, pakuti kohvi. Tekkinud soojas õhkkonnas kujunes vestlus õige pikaks. Rääkisime õppetööst, haridussüsteemist, tudengite töösse suhtumisest. Meile näidati kateedreid ja audikaid, lahkusime meeldivate muljetega.

Väljas sadas. Meil oli kaks tundi vaba aega. Kuhu on üliõpilasel minna võoras linnas vihmasel ajal? Loomulikult kaubamajja. Seal võib tundide viisi jalutada. Keegi ei trügi, ei lärma, ei seisa järjekorras. Ja mis seal salata, ka ühteist vaatamisväärsust on.

Kell üks söime organiseeritult lõunalt tudengisööklas, seejärel startisime Prostějovi linna. Ees seisis ekskursioon, mille organiseerimisega oli meie võõrustajail suuri raskusi, kuid mis siiski sai teoks! Söitsime Prostějovi viinateshasesse. Ettevõtte ajalugu ulatub 16. sajandisse, mil selle kandi kaupmehed said viinavahetuse õiguse. Praegusel kujul eksisteerib tehas 1960. aastast.

Ette rutates — ekskursioon oli suurepärase. Viilimine — täisautomaatne liin, keeruka kujuga püedid, kontrollörid jälgivad täidetust ja korkimise kvaliteeti. Liikõõritsehhi — kahhelseinad, roostevabad tankid, segistid, torustik. Seletatakse tehnoloogiat, aga midagi kohale ei jõua. Laagerdamiskelder — tohutud nimesiltidega tammevaadid, klaastorustik, mille pürunemisel võolaksid pörandale tuhanded dekaliitrid piiritust.

Järgatakse klaase... «Prostějovska Staropežka», «Stomach Elixir», «Výčepni Lihovina», «Griotte» jt. mõjusid lõpuks nii, et meie naisgiid sai kõigilt grupi meesliikmetelt tänuksuudluse (15 tk!).

Paar tundi hiljem algas Olomouci linnäeksursioon. Alustasime Raekoja plätsilt, jalutasime mööda tänavaid, läbi pargi, astusime Püha Vaclavi poole ja Püha Moritzi kirikusse. Viimasel on Euroopa suurim orel. Tore giid sattis, lahke olemise ja põhjaliku jutuga mees.

LAUPÄEV, 8. AUGUST.

Lõunani oli vaba aeg. Käisime Euroopa suurimat oreelit küülamäes. Rahvast oli teenistusel vähe ja meie väike grupp sattus tähelepanu keskpunkti. Üle veerand tunni vastu ei pidanud. Ülejäänud aja kulutasime ärides.

Peale lõunat tutvusime Olomouci ümbruskonna huviväärsustega.

Itternberki linna tähtsaim vaatamisväärsus on samanimeline loss, suure ajaloolise tähtsusega, kuid mitte eriti ilus, mistõttu eredad mälestust temast ei jäänud. Hoopis huvitavam oli samas asuv kellade muuseum, kus eksponeeriti kõikvõimalike konstruktsioonidega ajanäitajaid lüüva- ja vee-kellast kõige nüüdisaegsemateni välja. Oli tõelisi kunstiteoseid — Napoleon I kujuga lauakell.

THT KOLK

(järgneb)

KILLUKE MEIE TÖÖST

Kolmapäeval 11. novembril 1987. aastal tähistati TPI-s Nõukogude miilitsa 70-ndat aastapäeva.

Juba 15 aastat osalevad TPI üliõpilased, kes jäävad tootmispraktikale või diplomieelsele praktikale TPI kateedrite ja laborite juurde, Tallinna linna siseasjade osakondade alaealiste asjade inspeksioonides ühis-kondlik-poliitilisel praktikal. 15 aasta jooksul on sellise ÜPP läbi teinud üle 3000 üliõpilase. Igal aastal on osalenud raskelt kasvatavate noorukitega 200 praktikandi ringis.

Seda ÜPP vormi on peetud aastate jooksul üliõpilaste tä-

nuväärses töökas alaealiste kasvatamisel.

Tänuvärsus on olnud kahepoolne.

Noor inimene, kes on eksinud Nõukogude õiguskorra vastu, on üldjuhul pöördunud tagasi kooli või tööle. Muudugi on see raske ja keeruline tee. Tipikatele kui tulevastele noortele spetsialistidele, juhtidele, isadele ja emadele on selline suhtlemine andnud kenakese kogemuse sotsiaalsetest varju-külgedest.

Üliõpilaste-aktivistide tegevust on ka märganud ja meelles peetud. Parimad on autastustatud aukirjadega. 11. no-

vembril anti üle Tallinna Linna RSN TK Siseasjade Valitsuse aukirjad mullusuvise tubli töö eest 7 üliõpilasele: LS-71 õpperühmast Kai Vald-male, Anu Sargavale ja Urmas Landile, LI-71 õpperühmast Erkki Neidrele, AO-77 õpperühmast Irina Tsukile ja LI-97 õpperühmast Olga ja Juri Ud-rele.

Peatselt algab üliõpilaste diplomieelne praktika ja koos sellega tulevad ka uued ÜPP ülesanded.

A. TOOMSOO,
tootmispraktika osakonna
juhataja



TEATEJOOKSUDE MEISTRIVÖISTLUSED

Tänavused TPI teaduskon-
dadevahelised teatejooksude
meistrivõistlused toimusid 18.
novembril «Kalevi» kilehallis.
Kuna ilm polnudki väga tal-
vine, võis kilehallis isegi müt-
si ja kinnasteta ennast soojaks
saada. Osavõtjaid oli piisavalt,
nagu eelnevatel aastategi. See
traditsioon on üks toredamaid
instituudi jookstavadest. Kui-
dagi kahju, et mehaanika neid
oma naiskonda kokku ei saa-
nud, aga seda on neilt ka üsna
raske nõuda.

Vajaka jäi vaid tasavägistest
heitlustest. Peamiseks põhju-
seks see, et tugevamad võist-
konnad olid enamasti paiguta-
tud erinevatesse jooksudesse.
Nii oleks kindlasti olnud põnev
jälgida keemia- ja majandus-
teaduskonna starti ühes jook-
sus. Praegu jäi peale küll ma-
jandus väga väikese vahega —
vastavalt 1.24,0 ja 1.24,3, kuid
kõrvuti joostes oleks see aja-
vahe võinud veelgi väiksem
olla.

Nüüd tulemustest:

10x60. (5 naist + 5 meest)

1. majandusteaduskond 1.24,0
2. keemiateaduskond 1.24,3
3. ehitusteaduskond 1.28,0
4. energeetikateaduskond diskvalifitseeriti, automaatika- ja mehaanika- teaduskond ei startinud.

Naised: 4x200

1. majandus 1.56,9
2. keemia 2.01,4
3. ehitus 2.12,5
4. energeetika 2.14,6
5. automaatika 2.18,2
6. mehaanika ei startinud

Mehed: 4x400

1. automaatika 3.41,0
2. keemia 3.48,0
3. ehitus 3.53,0
4. energeetika 3.59,0
5. majandus 4.04,2
6. mehaanika 4.11,8

3x800 teatejooks

1. majandus 6.22,4
2. mehaanika 6.25,8
3. automaatika 6.25,7
4. ehitus 6.26,4
5. keemia 6.59,6
6. energeetika 7.10,6

Üldkokkuvõttes võitis üle-
kaalukalt majandus 23 punk-
tiga, keemia 17 ja ehituse
15 punkti vastu.

Võidukasse võistkonda kuu-
lusid:

Marit Lepp, TR-51
Hanneli Kundla, TP-51
Riina Seik, TI-51
Taimi Mölder, TI-51
Natalja Gavrilova, TM-17
Raul Veesalu, TI-71
Peeter Roosman, TI-51
Ain Mõnjam, TK-31
Tarmo Kari, TE-11
Aaro Aaspere, TI-11
Jüri Loleep, TE-11
Jaak Puusaag, TE-11
Olari Kõresaar, TE-11
Raido Tšepurko, TK-11
Vladimir Tšuga, TM-17
Eduard Djakov, TR-17

KAIA KIROJA

ALEKSANDR K Aidanovski — eilne näitleja, tänapäevane filmirežissöör TPI filmiklubis

Maailma suurim ime on elu
ise ja inimene. Maailma võib
püüda üksnes inimene, tema
võimed, millest ta ei pruugi ene-
sele aru anda, mille on talle
püüdnud igavene, katkematu,
iseeneslikult noorenev elu.

Tatjana Elmanovič.
«Ajapeegel. Andrei Tar-
kovski filmid».
«ER» 1980.

Kristlus on selle tõenduseks,
et jumal võib inimeses asuda.
See on suurim mõte ja suurim
au, mida inimene võib saavuta-
da.

Fjodor Dostojevski
«Inimene on saladus»
«LR» 1981



Jätame täna kõrvale oma mõtted A. Kaidanovski viimase
filmi «Külaline» kohta (usun, et tulevikus on põhjust ja võima-
lusi rääkida pikemalt A. Kaidanovski teostest, vaadelda kogu ta
loometeed näitlejast režissööriks) ja anname sõna külalisele
endale.

Miks minu filmides domineerib religioosne teema?
Ütlen kohe, et usklikuks end ei pea. Ega ateistiks.
Teema ise aga on sügavalt üldinimlik, on inimese alati
huvitanud. Nüüd, uutest tingimustest, on lihtsalt võima-
lik selle teema kaudu uurida inimest. Kogu maailmas on
suurenenud huvi selle teema sügavamale käsitlemise vastu.
Mulle on see eelkõige võimalus filosoofiliseks lähene-
miseks. Huvi usuteema vastu üldiselt võiks aga nime-
tada religiooni taassünniks. Oli ju Andrei Tarkovski
oma olemuselt sügavalt religioosne inimene, kuigi ta
ei olnud usklik selle sõna tavalises mõttes. Minu jaoks
on probleem eetilise, nii nagu ka J. L. Borges kahes
novellis, mis olid filmi «Külaline» aluseks. (Vahemär-
kus: Novell «Kolm versiooni Juudast» ilmus «LR»-is
50, 1976. a.).



Miks mu filmid on seni tehtud must-valged? Põhjusi
on mitu. Üks neist on tehniline: värvuskoopiaste kvali-
teet on alla rahuldava; — kunagi ei tea, mis tooni-
film võtab ilmutamisel. Mis värvidramaturgiast siis
siin saab rääkida! Samas võin öelda sedagi, et kogu
maailma filmikunstis on viimasel ajal täheldatav suund
must-valgetele filmidele. Mulle on ka tavaline värvi-
pilt, eriti kui ta on surutud musta raami — aga filmgi
on ju seda ekraanil — äärmiselt eemaletõukav. Ma ei
saa seda tõsiselt, kunstina võtta. Olen filmigraafika
poolt. (Minu vaherepliik: Olen kuulnud arvamust, et
must-valge kujutis mõjub vahenditumalt kui värvi-
line — mõjustades meie alateadvust, nii nagu ka meie
must-valged unenäod, kuigi mõni armastab näha vär-
vilisi unenägusid.)

Kas vaatajad mu filme mõistavad, kas mul on OMA
publikut? Arvan, et on vaatajaid, kellele mu filmid
meeldivad, ilmselt nemad mõistavad. Eelkõige on see
filmiklubide auditoorium, nagu teiegi siin. Osa ini-

mesi on isegi mu filmidest vaimustuses olnud. Mõiste-
takse neid aga üpris mitmeti. Üks naisterahvas näi-
teks, kes ka mu filmist oli suure vaimustuses, teatas
mulle, et parim koht filmis «Külaline» oli see, kui
palki tee pealt ära veeretatakse. Lubas mulle muret-
seda igatsort defitsiitset asju. Selliseid austajaid
endale rohkem küll ei sooviks.

Finantsilisest küljest on meil NSV Liidus filmitege-
mine raske asi — ei taheta kahtlaste asjade peale, mis
sisse ei too, raha raisata. Iga filmi tegemise peale kulu-
tatakse meil kümneid kordi vähem kui välismaal.
Mulle on ette heidetud, et film «Moskva pisaraid ei
usu» kogus 80 miljonit vaatajat, mul palju kordi vä-
hem, raha aga saavad mõlemad filmitegijad ühe-
palju, kus on siin õigus? Tõepoolest, miks mitte-
tehagi vaid massivaatajatele filme? Kui asja nii võtta,
oleks kõige õigem teha ainult pornofilme — tegemine
tuleb odav, kasum on garanteeritud, õpetlikud pea-
legi.

Ausalt öeldes aga olen veendunud, et peab tegema
teistsuguseid, «vähemminevaid» filme ja ka finantsi-
line külg ei ole nii lootusetu, kui esialgu paistab. Väga
palju oleneb ka reklaamist, tirazeerimisest, kus, kel-
lele näidatakse jne. Välismaa filmilaenuajajad on öel-
nud, et A. Tarkovski vanugi filme tahetakse aeg-ajalt
jälle näha, sest tegemist on suure, tõelise kunstiga.
Kuid kes vaatab «20. sajandi piraate» 20. aasta pärast!

Miks minust üldse sai režissöör? Näitlejatöö pakkus
harva rahuldust, mõtlesin tihti; kuidas oleksin ise mõne
steeni lahendanud. Täieliku rahulduse sain vaid koos
A. Tarkovskiga, tema käe all töötades. Olen õnnelik,
et sain filmis «Stalker» mängida. Pärast seda ei
olnudki enam tahtmist mängida. Ja et kirjutasin ka
senaariume, tekkiski mõte minna õppima režissööri
ja hakata ise tegema filme. Näitleja elukutses olen
mõnevõrra peetunud, võib-olla ma ei sobi enam selleks.
Ilmselt näitlejana ma enam filmides kaasa ei löö, re-
žissöörina aga loodan küll veel midagi uut luua.

Filmi «Külaline» kontseptuaalsed ideed, filosoofilist sügavust
ja teravust aitab mu arvates avada tsitaat J. L. Borgeselt (novell
«Kolm versiooni Juudast»): «Jumal muutis end inimeseks täieli-
kult, kaasa arvatud alatus, inimeseks kuni hukkamõistmise ja
põrguhauani. Et meid lunastada, selleks võis ta valida mis-
tahes saatuse, millest on põimitud ajaloo kude, võinuks hakata
Aleksandriks või Pythagoraseks, Rjurikuks või Jeesuseks, ent ta
valis tühiselt väikese saatuse — temast sai Juudas.»

Üksnes sellest lõigust nähtub, KUI — mitte esmapilgul —
vastuolulise probleemi on A. Kaidanovski oma viimase filmiga
püstitanud. Ehk aitab see film ning kohtumine uue nõukogude
filmirežissööriga meilgi vabaneda aastaid sissesüstitud — ateismi
sildi all muudugi — tabudest religioosse kirjanduse uurimise-
suhtes. Aitab mõista, kui seotud on maailmas inimene mineviku,
tuleviku, aja ja ruumiga. Vähem esteetiliselt, rohkem eetilist
mõtlemisstiili.

Seekordne kohtumine A. Kaidanovski kui režissööriga oli teist-
kordne, mis siis ikka: kolmanda kohtumiseni meie
filmiklubis UUE teosega!

Vabas sõnastuses vahendas režissööri mõtteid

JAAN PAAVLE,
TPI Filmiklubi Pressi tegevliige

VIDEO!!!

80. aastad on toonud meie
igapäevaelu mõiste VIDEO.
Videomagnetofonid, -kaame-
rad, -monitorid — veel hilja-
aegu vaid professionaalide
keelepruuki kuulunud termi-
nid erutavad nüüd ka asja-
armastajate meeli. Videofilmid,
muuvid, videodiskod, videotee-
gid ja videokohvikud tõenda-
vad, et video pressib meile
sisse nii uksest kui aknast.

Tänapäeval on video'ga
võimalik suhelda nii tarbijana
kui tegijana.

Väide, et oleme videorongist
lootusetult maas, ei pea igas
valdkonnas paika ja järjest
progressiivsemaks muutuv mõt-
lemisviis võimaldab ehk vahet
vähendada veelgi.

On ju Eesti videofilmide se-
nine konkureerimine rahvus-
vahelisel tasandil olnud edu-
kas. Ülemaailmse harrastus-
filmijate liidu UNICA ajalukku
läks Tallinn linnana, kus es-
makordselt olid festivalipro-
grammi lülitatud ka videofil-
mid.

Videohuvi liidab inimesi, on

saanud uueks suhtlemisvõr-
miks. Seni on saadud kokku:
Ungaris ja Austrias, uusi filme
ootab Zagreb Jugoslaavias.

On tulnud aeg ühendada ka
Eesti videovõrgustik. Asu-
tamisel on Eesti harrastusfilmijate
ja -video ühing, mis liidab
aktiivseid tegijaid. Veelgi
laiem tegevusvõrku tuleb video-
tarbijaid ja -tootjaid, pro-
fessionaalide ja huvilisi ühte-
koondaval huvialakoondisel.

Põhjalikumad infot saab ja-
endast märku anda on võima-
lik k.a. novembrikuu jooksul
Tallinna telefonil 44 35 44.

VIKTOR SILLATS,
Eesti harrastusfilmijate ja
-video ühingu loomise
initsiatiivgrupi liige



«TALLINNA POLÜTEHNİK»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. organ partkoma, rektorata, komiteeta
komсомола и профкома Таллинского ордена Трудового Красного Знамени политехни-
ческого института. «Таллинский политехник». Типография «Южислуж», Писка, 40/42.
Toimetuse address: 200108, Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 204. Tel 537-261.
Адрес редакции: 200108, Таллинн, Эжтхяяте тее, 5, ТПИ, 3 корпус, комната 204, тел. 537-261.

Tell. nr. 4170
MB-09907

Vastutav toimetaja
R. MIKENBERG